

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

809

Vragen van het lid **Piri** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *Turkije* (ingezonden 28 november 2024).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 13 december 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Turkish strikes in Syria cut water to one million people» van de BBC, d.d. 19 november 2024?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op deze recente aanvallen van Turkije op civiele infrastructuur in Noordoost-Syrië?

Antwoord 2

Het kabinet erkent de veiligheidszorgen van Turkije in de grensregio met Syrië en Irak. Turkije beroept zich op het recht van zelfverdediging en stelt dat de operaties gericht zijn op het tegengaan van aanvallen van de PKK en YPG op Turks grondgebied. Voor het kabinet staat daarbij voorop dat alle landen, inclusief Turkije, dienen te handelen conform het internationaal recht. Het is van groot belang dat burgerslachtoffers zoveel mogelijk worden vermeden en dat kritieke civiele infrastructuur intact blijft.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de bevindingen van internationale rechtsgeleerden en humanitaire organisaties die stellen dat Turkije zich met de aanvallen mogelijk schuldig maakt aan ernstige schendingen van internationaal recht?

¹ BBC, 19 november 2024, «Turkish strikes in Syria cut water to one million people» (<https://www.bbc.com/news/articles/c79zj7rz3l4o>)

Antwoord 3

Zoals eerder, door mijn voorganger, aan de Kamer is gemeld², is het zeer complex om een oordeel te vormen over de naleving van het internationaal recht door Turkije in deze situatie, gezien het ontbreken van de benodigde informatie over specifieke omstandigheden en afwegingen van Turkije. In zijn algemeenheid geldt dat burgerobjecten bescherming genieten tegen aanvallen, behalve voor de tijd dat deze militaire doelen zijn. Ook verbiedt het humanitair oorlogsrecht het aanvallen van objecten die onmisbaar zijn voor het overleven van de burgerbevolking.

Vraag 4

Deelt u de stelling dat de gevolgen van deze aanvallen, zoals watertekorten en stroomuitval, bijdragen aan een humanitaire ramp in Noordoost-Syrië en omliggende gebieden? Welke verantwoordelijkheid draagt Turkije voor de verslechterde humanitaire situatie?

Antwoord 4

De humanitaire situatie in Noordoost-Syrië is al jaren slecht. De recente politieke ontwikkelingen zijn mede van invloed op de al beperkte toegang tot onderdak, voedsel, drinkwater en elektriciteit. Het is essentieel dat burgers, hulpverleners en kritieke infrastructuur benodigd voor het leveren van deze humanitaire hulp beschermd worden. Met betrekking tot de Turkse operaties in Noordoost-Syrië, draagt het kabinet deze boodschap ook uit in gesprekken met Turkse autoriteiten.

Vraag 5

Heeft u uw Turkse ambtgenoot erop aangesproken dat de aanvallen op civiele infrastructuur onacceptabel zijn?

Antwoord 5

Het kabinet benadrukt zijn positie, die is toegelicht in het antwoord op uw tweede vraag, in gesprekken met de Turkse autoriteiten. Daarbij onderstreept het kabinet consistent dat Turkije dient te handelen conform het internationaal recht. Het kabinet zal dit blijven doen en daarbij verwijzen naar de bescherming van burgerobjecten en het belang onderstrepen van het zoveel mogelijk intact blijven van kritieke civiele infrastructuur.

Vraag 6

Hoe zet Nederland zich bij de Europese Unie (EU) en de Verenigde Naties (VN) in om schendingen van internationaal recht door Turkije in Noordoost-Syrië aan te kaarten?

Antwoord 6

De situatie in Noordoost-Syrië en de gevolgen daarvan is met regelmaat onderwerp van gesprek in de EU, de anti-ISIS coalitie en andere internationale fora. Het kabinet draagt daarbij zijn positie, zoals vermeld in antwoord op vraag 2 en vraag 5, uit en handelt in lijn met de motie Piri en Paternotte van 12 december jl. (Kamerstuk nr. 2990 (21 501-02)).

Vraag 7

Op welke manier draagt Nederland en de EU op dit moment bij aan humanitaire hulpverlening in Noordoost Syrië?

Antwoord 7

De complexe humanitaire situatie waar Noordoost-Syrië al jaren mee te maken heeft, wordt versterkt door de recente ontwikkelingen en de toestroom van naar schatting honderdduizenden ontheemden uit Noordwest-Syrië en Libanon. Nederland ondersteunt bij het reageren op deze en de bredere humanitaire noden in Syrië met flexibele meerjarige financiering aan humanitaire partners, en specifiek in 2024 met EUR 19,2 miljoen: EUR 7,3 mln. via de Dutch Relief Alliance en EUR 12 mln. via twee VN humanitaire landenfondsen. Door deze flexibele financiering zijn onze humanitaire partners in staat om direct op acute noden en ontwikkelingen in

² Kamerstuk 2024Z03576, Kamerstuk 2024Z00036

Syrië te reageren, inclusief in het noordoosten. Ook de Europese Commissie (DG ECHO) levert humanitaire hulp. Die bijdrage voor heel Syrië is in 2024 EUR 159 mln.

Vraag 8

Bent u bekend met het bericht «Turkey unseats Kurdish mayors in crackdown after peace proposal» van Reuters, d.d. 4 november?³

Antwoord 8

Ja.

Vraag 9

Hoe beoordeelt u de verwijdering van de burgemeesters in het licht van de vermeende toenaderingspogingen van de Turkse regering richting een vreedzame oplossing voor het conflict in Zuidoost-Turkije?

Antwoord 9

Het kabinet volgt met belangstelling de recente ontwikkelingen met betrekking tot een vreedzame oplossing voor het conflict in Zuidoost-Turkije. De positie van het kabinet ten aanzien van de vervanging van burgemeesters door zogenoemde «trustees» licht ik toe in antwoord op vraag 10.

Vraag 10

Deelt u de mening dat de verwijdering van democratisch gekozen burgemeesters een grove schending van democratische en rechtsstatelijke principes is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

In het landenrapport Turkije, als onderdeel van de Uitbreidingsrapportage van 2024, uit de Europese Commissie haar zorgen over het verwijderen van lokale, democratische gekozen vertegenwoordigers, en het vervangen hiervan door «trustees». De Commissie benoemt dat deze praktijk de lokale democratie ondermijnt en kiezers ontnemt van hun gekozen vertegenwoordiging. Het kabinet onderschrijft deze zorg.

Vraag 11

Deelt u de mening dat deze maatregel in scherpe tegenspraak staat met een mogelijk vredesproces? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Zoals in antwoord op vraag 9 vermeld, volgt het kabinet met belangstelling de recente ontwikkelingen met betrekking tot een vreedzame oplossing voor het conflict in Zuidoost-Turkije. Het kabinet zal dit blijven doen.

Vraag 12

Bent u bereid om de Turkse ambassadeur te ontbieden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Nee. Het kabinet brengt haar zorgen over het vervangen van burgemeesters door zogenoemde «trustees» reeds op in gesprekken met de Turkse autoriteiten, zowel via de EU als bilateraal.

Vraag 13

Bent u bereid te pleiten voor Europese sancties tegen de vervangers van de democratisch gekozen burgemeesters onder het EU-mensenrechten-sancieregime, zoals voorgesteld door de Turkije-rapporteur van het Europees Parlement? Zo nee, waarom niet?

³ Reuters, 4 november 2024, «Turkey unseats Kurdish mayors in crackdown after peace proposal» (<https://www.reuters.com/world/middle-east/turkey-replaces-pro-kurdish-mayors-with-state-officials-southeast-2024-11-04/>)

Antwoord 13

Het kabinet kiest ervoor haar zorgen over het vervangen van burgemeesters door zogenoemde «trustees» op te brengen in gesprekken met de Turkse autoriteiten, zowel via de EU als bilateraal.

Vraag 14

In hoeverre bent u bereid steun te bieden aan internationale of Koerdische mensenrechtenorganisaties, die de situatie in Zuidoost-Turkije monitoren en zich inzetten voor de bescherming van democratie en burgerlijke vrijheden?

Antwoord 14

Het kabinet zet zich, conform de motie van de leden Van Ojik en Van den Hul (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1207), in voor het behoud van steun aan organisaties in Turkije die opkomen voor mensenrechten, inclusief organisaties die zich inzetten voor de situatie in Zuidoost-Turkije.

Vraag 15

Kunt u deze vragen elk afzonderlijk en voor het commissiedebat Raad Buitenlandse Zaken op 12 december 2024 beantwoorden?

Antwoord 15

Dat laatste is helaas niet gelukt.